

Remissvar från Samrådsgruppen professionella kulturskapare Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland.

14 juni 2024

Till Kulturdepartementet,

Ärende: Svar på dokumentet ”Redovisning av uppdrag om att lämna förslag om organisationsförändring” – sammanslagning av Statens kulturråd och Konstnärsnämnden (Ku2023/01161) – Diarienummer: Ku2024/00280

Samrådsgruppen professionella kulturskapare Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland framför härmed våra synpunkter gällande regeringens förslag att inordna Konstnärsnämndens verksamhet under Kulturrådet.

Sammanfattning

Med avseende på utövande konstnärers svaga och marginaliserade position i landets kulturella ekosystem ser vi det som ytterst viktigt att behålla en fristående myndighet som Konstnärsnämnden. En myndighet vars uppdrag riktar sig specifikt till oss professionella kulturarbetare är avgörande för ett levande och innovativt kulturliv där en konstnärspolitik som understödjer det fria skapandet kan bedrivas oberoende av de kulturpolitiska målen.

Vad är Samrådsgruppen professionella kulturskapare Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland?

En grupp om cirka åtta kulturskapare som utsetts i samarbete med KLYS – Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd eller dess medlemsorganisationer. Vi representerar konstformerna dans, scenkonst, film, bildkonst, musik och litteratur och agerar rådgivande för kulturchef och kulturstrateg i de båda regionerna.

Synpunkter

Utövarna behöver egen myndighet

Vi ser liksom Region Jämtland Härjedalen risken att en svagare konstnärspolitik äts upp av kulturpolitikens bredare ansatser. De konstnärliga utövarna som redan är en marginaliserad och underfinansierad grupp riskerar att ytterligare mista möjligheter till finansiering av det konstnärligt utforskande arbete som ligger till grund för hela kulturbranschen och är en förutsättning för alla fria konstformer. Ett av yttrandefrihetens viktigaste fundament är ett skapande som inte tvingas förhålla sig till den hand som föder en, utan som fritt kan röra sig utanför gängse normer och förväntningar. När konsten är fri kan den utmana och spränga både gränser och föreställningar om den verklighet vi lever i. Att bibehålla en separat myndighet som Konstnärsnämnden, vars kompetens är riktad mot utövare, är avgörande.

Fri konstnärlig utveckling

Det fria skapandet är en förutsättning för konstnärlig utveckling och nyskapande. För detta är det viktigt med stödsystem som omfattar just detta sökande arbete. Konstnärsnämndens arbetsstipendier är formulerade mot ett fritt skapande där den konstnärliga utvecklingen inte är villkorad av projektbeskrivningar och budget. Systemet är utformat med förståelse för vad som krävs för konstnärligt nyskapande och för att förvalta detta sköra format behöver vi Konstnärsnämnden som fristående instans.

Vad gör Konstnärsnämnden för utövarna (varför är det viktigt att ha en egen myndighet?)

Konstnärsnämnden som myndighet är riktad mot oss konstnärer och dess stödformat är specifikt utformade utifrån konstnärers behov. Den kompetens som myndigheten besitter gällande konstnärers villkor och arbetsmetoder bör värnas. Den riskerar att spädas ut och gå förlorad vid en sammanslagning.

Konstnärsnämnden har också god överblick över vår situation och har som uppdrag att verka specifikt för oss professionella yrkesutövare. Genom Iaspis och residensprogrammen byggs nationella och internationella kontaktnät som bör stärkas. Konstnärsnämndens referensgrupper utgörs av konstnärliga utövare, med spetskompetens inom området. Vi behöver en egen myndighet som är fristående från uppdragsgivarna såsom konstföreningar och främjandeorganisationer som får arrangörstöd.

Risker med sammanslagning

Liksom kulturföreningen Svärmen är vi oroliga att en sammanslagning skulle kunna medföra att Konstnärsnämndens uppdrag att stötta oss konstnärer går förlorat, vilket vore katastrofalt för oss. Vi tror också att den redan bräckliga infrastrukturen inom kultursektorn riskerar att ytterligare försvagas. Vi ser tydligt att en sammanslagning skulle drabba oss fria utövare hårdast då konstnärspolitiken ska infogas i en bredare kulturpolitik.

Kulturrådet och Konstnärsnämnden representerar helt olika perspektiv och fyller olika funktioner för oss konstnärer.

Vi instämmer i Bildkonstnärsfondens riskanalys avseende;

- Minskade resurser till konstnärliga utövare.
- Intressekonflikt mellan myndigheternas uppdrag.
- Maktkoncentration och urholkning av mångfald.
- Färre möjligheter till finansiering för fritt verksamma konstnärliga utövare.
- Svårigheter kring kompetensförsörjning och jävsproblematik.
- Anonymitet och förtroende.

Resursfördelning

Liksom kulturföreningen Svärmen stöder vi målsättningen att använda statens resurser effektivt och ändamålsenligt men ser inte att en sammanslagning skulle vara kostnadseffektiv. Det är dessutom en olämplig tid att genomföra en resurskrävande administrativ omorganisation nu, då vi konstnärer och hela kulturfären redan befinner oss i ett pressat läge. Istället för omorganisering borde regeringen arbeta för att stärka stödsystemen för de konstnärliga utövarna, då det är genom vår konstnärliga utveckling som kulturell utveckling och ekonomiskt värde genereras.

Mångfald

Som professionella konstnärer ser vi en avgörande vikt i att värna mångfald. Utan ett fritt och mångfacetterat konstnärligt undersökande som understöds av en myndighet med expertis inom området får vi ett fattigare och mer likriktat kulturliv. Vi delar Bildkonstnärsfondens oro att en sammanslagning skulle göra myndigheten mindre attraktiv som arbetsplats för personer som besitter de specialkompetenser som krävs.

Vi delar den oro och bestörtning som vi kan se i andra remissvar och instämmer i Konstnärsnämndens bedömning att fördelarna med den nuvarande strukturen överväger. Avstyrker genomförande.

**Samrådsgruppen professionella kulturskapare Region Jämtland
Härjedalen och Region Västernorrland**

genom

Elme Ämting, bildkonstnär (Västernorrland)

Malin Ståhl, bildkonstnär (Jämtland Härjedalen)

Malin Nord, författare (Jämtland Härjedalen)

Elin Kristoffersson, dansare (Västernorrland)

Sofia Andersson, skådespelare (Västernorrland)

Sofia Hallgren, kompositör (Jämtland Härjedalen)